

LBRIS

We know
books

VOLUM COORDONAT DE ANDREEA RĂSUCEANU

CARTEA ORASELOR

MARIUS CHIVU - RÂMNICU VÂLCEA
MARIANA CODRUȚ - IAȘI
BOGDAN COȘA - BRAȘOV
AUGUSTIN CUPȘA - CRAIOVA
ADELA GRECEANU - SIBIU
BORCO ILIN - TIMIȘOARA
FLORINA ILIS - CLUJ
ANGELO MITCHEVICI - CONSTANȚA
IULIAN POPA - BRĂILA
MIRCEA PRICĂJAN - ORADEA
VIORICA RĂDUTĂ - PLOIEȘTI
ANDREEA RĂSUCEANU - BUCUREȘTI
ADRIAN G. ROMILA - PIATRA NEAMȚ
CORINA SABĂU - CÂMPULUNG MUSCEL
SEBASTIAN SIFFT - CÂMPINA
TATIANA TIBULEAC - CHIȘINĂU

DESENE DE MIHAIL COȘULEȚU

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

ANDREEA RĂSUCEANU	<i>Prefață</i> Scriitorul și orașul lui 5
MARIUS CHIVU	Forevări 15
MARIANA CODRUȚ	Un meteor și o meteoră 25
BOGDAN COȘA	Orașele de scăpare 41
AUGUSTIN CUPȘA	Toate trec cu un chiot sau cu un oftat 51
ADELA GRECEANU	Vara trecută 67
BORCO ILIN	Timișoara zero Photoshop 83
FLORINA ILIS	Piața Muzeului 103
ANGELO MITCHIEVICI	Cealaltă parte a orașului 121
IULIAN POPA	Dor 141
MIRCEA PRICĂJAN	Frumoasa nebună a micului oraș 165
VIORICA RĂDUȚĂ	Statuia Libertății și cuiele Muruzoaei 179
ANDREEA RĂSUCEANU	Oameni mai sănătoși, oameni mai fericiți 195
ADRIAN G. ROMILA	Vremea muntelui care pleacă 207
CORINA SABĂU	Cetățean de onoare 221
SEBASTIAN SIFFT	Omul din Pădure 237
TATIANA ȚIBULEAC	Atunci când decizi să părăsești un loc, tot ce înseamnă acel loc începe să te uite câte puțin 251

© Fotografia autorului din arhiva personală

Marius Chivu (n. 1978, Horezu) este scriitor, traducător și cronicar literar. În 2012 a debutat cu volumul de poezie *Vântureasa de plastic* (ediția a doua, Humanitas, 2018; premiile pentru debut ale Uniunii Scriitorilor și revistei *Observator Cultural*). A publicat jurnalele de călătorie *Trei săptămâni în Anzi* (Humanitas, 2016) și *Trei săptămâni în Himalaya* (Humanitas, 2012), volumul de proză scurtă *Sfârșit de sezon* (Polirom, 2014) și cartea de interviuri literare *Ce-a vrut să spună autorul* (Polirom, 2013). A editat antologia *Best of: Proza scurtă a anilor 2000* (Polirom, 2013), este editorul antologiei anuale de proză scurtă *Kiwi: Sosiri/Plecări* (Polirom,

2021) și redactor al revistei *Dilema veche*, precum și realizatorul *radio-talk*-ului cu scriitori *All You Can Read* de pe www.UrbanSunsets.com.

În vara lui '93, mama făcea un atac cerebral, tata era concediat de la Oltchim, după ce încercase să treacă prin poarta Combinatului o pungă cu fosfat ascunsă în căptușeala unei genți, iar numele meu apărea antepenultimul pe lista de admitere la ceea ce nici măcar nu era un liceu – Grupul Școlar Economic-Administrativ și de Servicii Publice din Râmnicu Vâlcea, situat la marginea orașului, între cimitirul cartierului Lenin Sud și Petrișor, dealul acoperit cu vegetație sălbatică, unde nu cu mult timp în urmă fusese găsit trupul dezgolit al unei țigăncușe în fundul căreia erau înfipte câteva crenguțe de brad.

La liceu m-am împrietenit cu un tip tăcut, poreclit Balerinu pentru că purta mereu aceiași pantaloni de fâș vărăți în niște ghete înalte cu talpă subțire, care probabil fuseseră ale mamei lui. Mă împrietenisem cu el și pentru că avusese un ghinion mai mare decât mine, tatăl lui murise într-un incendiu la CET Govora, la doi pași de unde lucrase tata, dar și dintr-un alt soi de solidaritate, nici eu nu aveam prea multe haine, purtam o helancă albă de poliester purtată de tata în adolescența lui, al cărei guler ros mama îl descususe și apoi îl cususe invers, astfel încât să-l pot îndoi cu partea tocită în interior. În „garderobă” mai aveam un tricou negru lărgit cu AC/DC, o cămașă de flanelă gri primită de tata ca echipament de lucru la Combinat, niște blugi cu două mărimi mai mari, cumpărați de la un second-hand deschis în fosta Galerie Romarta și o geacă de blugi, primită ca „ajutoare” de la niște belgieni, pe spatele căreia scrisesem mare cu pixul Megadet, fără „h”, că nu mai încăpuse. Profitând de indiferența părinților mei îngrijorați atunci de propriile vieți, sfârtecasem blugii, îmi lăsasem părul să crească mai jos de umeri și îmi puseseam în ureche un cercel pe care îl scoteam de fiecare dată când intram în casă.

Am fost colegul de bancă al Balerinului tot liceul, spre deplănușul meu folos, întrucât la matematică am copiat după el până și la Bac, având norocul ca numele noastre să fie consecutive în catalog. Chiuleam împreună, urcam Petrișorul și fumam privind orașul de sus sau citeam în tăcere, cărți despre budism și de Carlos Castaneda, el, biografia lui Hendrix și romane de Sven Hassel, eu. În weekenduri mergeam cu bicicletele la ștrandul de la Ocnița, la unitatea militară de la Vlădești, unde căutam gloanțe înfipte în malul din spatele poligonului, sau treceam podul peste Olt, unde se aflau o bază sportivă și un mic complex pentru odihnă destinat muncitorilor de la Oltchim intoxicați cu cloruri. Uneori ne amestecam în gașca lui Mielu Grănișteanu, care înscena jocuri de alba-neagra la capătul Podului Vinerii Mari, prefăcându-ne că pariem pe capacele sub care se afla bila, iar ăia ne dădeau bani de țigări după ce păcăleau destui pensionari încât să bea toată seara la un restaurant elegant din centru numit De Georges.

O dată pe lună dădeam o raită prin librăriile de cartier, numeroase pe vremea aia, și furam cărți pe care le vindeam la un anticariat din Complexul Comercial Big. Erau cărți serioase și cu coperte plasticate, scoase de edituri cu nume impresionante, precum Institutul European, cu un format care se încadra perfect între copertele unei agende de piele căreia îi detașasem filele. Balerinu o întreba ceva pe vânzătoare, eu potriveam cartea între copertele agendei și părăseam librăria cu un aer absent. Ca să nu trezim suspiciuni, țineam evidența furturilor și notam turele vânzătoarelor, astfel încât să nu ne întoarcem la aceeași librărieasă mai devreme de câteva săptămâni.

Mama își revenise cât de cât, intrase într-un concediu medical prelungit din care avea să iasă la pensie la vârsta de 37 de ani, dormea mai tot timpul într-un pat sub care un vecin îl sfătuisese pe tata să așeze câteva viniluri pentru a o proteja împotriva undelor magnetice ale Pământului, sau urmărea telenovele cu sonorul oprit și bea apă argilooasă din borcane puse pe balcon la decantat împreună cu o linguriță din argint.

Tata preluase treburile gospodăriei, prăjea cartofi cu ouă ochiuri („sarjă“, așa zicea el) și se străduia să nu avem cele mai mari restanțe la întreținere din bloc. Pleca în zori să pescuiască în Căcăcioasa, lac

al cărui nume îi deconspira natura, dimineața făcea pe valutistul Pe terasă, cum era cunoscut *square*-ul din fața Hotelului Alutus și al Cooperativei Muncitorești „Sârguința“, unde mama lucrase croitorie, și studia ofertele de muncă din *Curierul de Vâlcea*, „Primul cotidian particular din România. Fondat la 19 ianuarie 1990“. Seara îl găseai în piața din Ostroveni, unde vindea țuica bunicului (ale cărui economii le pierduse deja la Caritas) direct din portbagajul unui ARO 10 cu prelată, iar în weekend se ducea în talciocul de lângă fabrica de marmeladă din Răureni și vindea scule industriale extrase de-a lungul anilor din secțiile mecanice ale Combinatului și depozitate în garajul de tablă din spatele blocului. Uneori mergeam împreună la Sala Traian să vedem meciurile echipei de handbal feminin, care pe vremea aceea ajungea frecvent în semifinalele Cupei Europene, unde mereu era bătută de Hypo Niederösterreich, echipă al cărei nume ajunsese să-l urăsc.

Așa arăta adolescența mea, când am început să ascult Metronom FM, un post de radio local, mai exact, o emisiune de seară, numită *Forever Young*, genericul era chiar piesa de la Alphaville. Fata care o realiza e posibil să-mi fi salvat viața, n-am să-i spun adevăratul nume și n-o să găsiți informații cu Google, am căutat eu și nu s-a consemnat nimic, o să-i spun Angie, ca tipei din piesa celor de la The Rolling Stones – în rest, va trebui să mă credeți pe cuvânt.

În camera mea aveam un mic radio cu ceas care nu prindea decât câteva posturi, pe cele locale, pe cel național și Radio Contact, la care odată am câștigat un tricou cu un delfin și o invitație la o gală din București unde au cântat trupele techno românești ale acelei veri. „Forever Young“ se difuza duminica seara și era o emisiune cu rock clasic, în special balade (Deep, Judas, Accept, Cinderella, Halloween, Kingdom Come, tot catalogul), cu intervenții la telefon, în care ascultătorii, adolescenți ca mine, cereau anumite piese și le dedicau prietenilor sau colegilor. Angie le mai punea întrebări despre liceul unde învață, despre pasiuni și trupe preferate, dacă se înțeleg cu părinții, dacă au iubiți sau iubite, și uneori se închegau mici conversații în care cineva își expunea o supărare, iar Angie îl încuraja și îi ridica moralul cu o piesă bine aleasă. Aceste telefoane erau inspirate de un serial de televiziune, *Midnight Caller*, în vogă pe atunci, pe vremea aceea nu aveam la dispoziție decât radioul și

câteva reviste de adolescenți, *Bravo* sau *Ecran Magazin*, unde trimiteam scrisori semnate cu inițiale la poșta redacției pentru a pune întrebări practice legate de sex sau a căuta să înțelegem prin ce trecem, pe cine eram furioși, de ce eram atât de triști.

La un moment dat, Angie ne-a propus să folosim pseudonime când sunam în direct, iar în scurt timp a înființat un Fan Club *Forever Young* și ne întâlneam săptămânal în Parcul Zăvoi, lângă statuia dedicată memoriei lui Barbu Știrbey. În parc se afla și fântâna unde la 29 iulie 1848 avusese loc o mare adunare populară și un grup de cântăreți dirijați de Anton Pann intonasera pentru prima dată imnul revoluționar *Deșteaptă-te, române!*, dar statuia lui Știrbey era mai interesantă: înfățișa niște stânci pe care un bărbat musculos, cu chipul răvășit, încerca să le îndepărteze ca să elibereze o femeie goală cu sâni maiestuoși ce întruchipa probabil țara. Sub bustul acela superb al patriei ne întâlneam noi, foreverii, și de acolo fie mergeam doi pași până într-un *square* cunoscut drept Bârlog, unde, pentru scurtă vreme, fuseseră ținute animalele înainte să fie duse la Grădina Zoologică, fie la o terasă jazz-rock numită Umbreluțe, antipodul discotecii Las Palmas, plină de „superficiali” și „materialiști”.

La întâlnirile alea săptămânale, unde Balerinu nu voia să vină, că el începuse să asculte gangsta rap, se evocau ediții legendare din Constelații Rock, concursul național pentru trupe tinere ținut la noi în oraș, câștigat mai mereu de thrasherii din Carei și Reghin, se făceau schimburi de reviste, cărți și casete audio sau cineva aducea o chitară și se cântau șlagăre folk cu versuri schimbate la mișto: *Am pornit / cu roua ntre picioare...* Uneori urcam pe Dealul Capela până într-un poieniș situat deasupra stadionului de fotbal, ascultam muzică la casetofone cu baterii și făceam tot felul de topuri și liste cu piese pe care Angie le difuza apoi în emisiune. Nu eram mai mult de zece persoane și ne adresam unii altora folosind pseudonimele, n-am să vi-l spun pe al meu, că e penibil. Toți ceilalți, în frunte cu Angie, erau mai mari decât mine și învățau la liceele-fanion ale orașului, Lahovary (fost Bălcescu) și Mircea cel Bătrân (fost Vasile Roaită), studiau literatură universală și făceau schimb de cărți în engleză, pe când eu chiuleam de la orele de rusă și mă chinuiam cu materii precum tehnologia comercializării mărfurilor,

corespondență comercială și merceologie, unde eram instruit cum să verific calitățile psihosenzoriale ale diverselor produse alimentare, precum făina albă două nule. Foreverii mă intimidau, poate de-asta am început să citesc ce citeau și ei (Eliade, Cioran, Hesse, Böll, Camus) și poate tot dintr-un astfel de complex am fost primul din fan club care a-nceput să asculte punk și grunge, deși știrea morții lui Cobain, pe care mi-o amintesc de la MTV, nu mă afectase ca a lui Freddie.

Patronul postului de radio îi era un fel de unchi, și așa ajunsese Angie să facă emisiunea. Timbrul vocii ei era vag răgușit, deopotrivă cald și sexy, ai fi ascultat-o toată noaptea povestind între piese detalii din biografia trupelor. Avea ochii verzi, sprâncene proeminente și arcuite natural, părul lung și negru, ușor ondulat, pe care îl purta liber și cu o anume grație, nu mi-aș fi imaginat-o dând din cap pe *One*. Purta ciocate și blugi negri, tricouri cu Guns și Whitesnake, cămăși cadrilate, brățări de piele, iar la gât, semnul păcii din inox. Era Vanessa Warwick a noastră, chiar dacă, în ciuda lookului, nu găseai nimic *dark* sau afectat în felul ei de a fi, dimpotrivă, era afa-bilă, râdea mult și puncta discuțiile noastre cu versuri în engleză din trupe care se despărțiseră, din poeți de care nu auzisem sau replici din Beavis și Butt-Head, singurii filozofi pe care-i știam cu toții. Vorbea mult despre literatură, avea un cult pentru prietenie și dragoste – „una e darul, cealaltă e secretul vieții”, spunea ea în emisiune; iubea muntele și uneori urcam pe Cozia – „muntele este poezia vieții” sau „doar natura îți oferă libertatea adevărată” și alte asemenea mantre după care juram să ne trăim viața.

Gașca foreverilor, „mica noastră familie aflată la început de drum”, a ținut până în vara lui '95, căci în toamnă cu toții au plecat la facultăți în orașe mari. Angie a intrat la Litere în București și am început să ne trimitem scrisori. Îmi descria în amănunt „ne-bunia vieții de student” și de chiriașă alături de încă două colegi într-un apartament din Șoseaua Iancului („descopăr Bucureștiul ca un copil care învață lucruri noi”, îmi scria), menționa materiile, grevele organizate de Liga Studenților pentru gratuități pe tren, piesele de teatru, concertele (Iron Maiden, 17 octombrie '95) sau cluburile de rock (Preoteasa, Blue Night). Nu-și pierduse obiceiul de a transcrie versuri și citate din cărți, Yes și Leibniz pe aceeași pagină, Iorga și Lacrimosa în aceeași frază.

Uneori îmi scria din sala de lectură, așteptând să-i vină cărțile pentru examen, alteori noaptea târziu, în pauza de învățat, ascultând Uniplus și Timerama – mereu îmi spunea ce muzică ascultă în timp ce-mi compunea scrisorile ei lungi cu un scris frumos, aplecat spre stânga, ca și cum făcea un efort să meargă mai departe. Uneori așa și era. Îmi scria despre ea ca și cum ar fi avut nevoie să se ncurajeze: „Sunt într-o continuă căutare de frumos și bine“ sau „Vreau să-mi păstrez nealterate inima, mintea, sufletul“ sau „Nimeni și nimic să nu-ți convertească sufletul“ – mereu făcea confuzie între „a converti“ și „a perverti“. Sau poate nu era tocmai o confuzie.

Uneori se plângea că timpul trece mult prea repede și îmi spunea cât de mult îi lipsesc vechii prieteni, orașul nostru cochet, muntele: „Aproape nimic de aici nu mai are tangență cu universul credinței mele. Am sentimentul că-mi lipsește ceva. Vreau să iubesc și să lupt. Aici însă n-am pe cine, n-am pentru ce. Am fost fericiți, știam că vrem binele și putem conta unii pe alții. Ah, împrăștierea asta...“ Între timp se mutase în căminul studențesc din Măgurele, începuse să dea meditații la engleză, voia să facă din nou radio. Când i-am mărturisit că vreau să dau tot la Litere, mi-a scris: „Nu-ți face griji, dar de-acum încolo să te gândești numai la facultate. Trebuie să începi să înveți încă de pe acum. Îți voi spune cum cred eu că ar trebui să te pregătești. Citește“.

Corespondența noastră s-a întins pe durata a doi ani, timp în care ne revedeam când venea acasă în vacanțe. Continua să-mi aducă postere, cărți, casete cu muzică (Van Halen, Satriani, Faith No More, Pumpkins), ne plimbam pe faleza râului Olănești sau urcam pe Dealul Capela „la locul nostru“ și-mi vorbea despre ce înseamnă să trăiești într-un oraș ca București, despre cât de diferiți sunt oamenii și ce greu se leagă prietenii adevărate.

Prietenia mea cu Balerinu părea adevărată și, dacă ar fi să folosesc o metaforă din limbajul lui de budist amator de gangsta, el era Yin-ul meu, pe când Angie era Yang-ul. Balerinu nu înțelegea rockul, poezia, existențialistii sau drumețiile pe munte, dar era acolo, tot mai tăcut, ficțiunile spirituale îl liniștiseră, eu renunțasem la cercel și mă tunsesem, nu mai făceam prostii prin oraș, duceam cărțile înapoi în librărie după ce le citeam și transcriam

fragmentele preferate într-un jurnal. Între timp ai mei se puseseră cât de cât pe picioare – tata se angajase paznic la Fabrica de Încălțăminte „11 Iunie“, iar mama, care deja primea o biată pensie pe caz de boală, începuse să lucreze la negru într-un atelier de imprimat tricouri, astfel că seara, acasă, mirosul de cauciuc și piele încinsă al tatălui se adăuga mirosului de dizolvant și de vopsea cauciucată al mamei. După țigările fumate pe ascuns, acel compus olfactiv al părinților a fost al doilea drog al adolescenței mele.

În primăvara lui '97, anul în care mă pregăteam să dau admiterea la București, am primit ultimele două scrisori de la Angie, ambele foarte scurte – prima avea acest PS: „O noutate, se numește Victor și deocamdată nu-ți spun decât că e meteorolog în Bucegi“, în timp ce a doua era plină de interogații ambigue încheiate cu „De ce există un *da* și un *nu* pentru orice întrebare?“, iar pe plic scrisese cu majuscule NEVER FORGET. După aceste două scrisori, Angie a dispărut, însă eu eram mult prea prins cu ce mi se întâmpla ca să mă îngrijorez. În vara aceea, cu banii puși deoparte de mama din imprimatul tricourilor și cu banii obținuți de tata din vânzarea unor lucruri de prisos din casă (Pegasul, butelia de voiaj, mașina de cusut, jocul de rummy, ceasul cu cuc), ai mei mi-au plătit suficiente meditații încât să iau admiterea la limită, astfel că în toamnă mă prezentam la secretariatul de la Litere și întrebam de ea. Însă Angie figura în catalog cu anul înghețat.

Numărul de telefon al părinților ei nu se mai conecta, nu le cunoșteam adresa (știam doar că locuiau undeva în zona restaurantului Tic-Tac din cartierul Ostroveni), adresa ei veche din Măgurele (cămin G5, cam. 40) nu mai era de actualitate, iar pe cei din fosta gașcă îi cunoșteam doar după pseudonime, nu păstrasem legătura, se împrăstiaseră prin țară. Erau anii de dinaintea telefoanelor mobile și a internetului, nu puteam spera decât ca ea să-mi scrie din nou pe adresa părinților. Dar Angie nu mi-a mai scris niciodată, iar pe Facebook, acum, există o singură fată cu numele ei, adolescentă.

Am terminat facultatea pe care ea n-a terminat-o și unde, cel mai probabil, fără ea n-aș fi ajuns, aș fi sfârșit, poate, ca Balerinu, agent imobiliar în Râmnicu Vâlcea, oraș în care, de altfel, după ce mama a făcut al doilea atac cerebral, iar părinții mei au fost

nevoiți să vândă apartamentul, ca să achite niște datorii, și să se mute la țară, eu n-am mai revenit decât fugitiv pentru niște chestiuni administrative.

Însă în toamna lui 2002 am întâlnit-o din întâmplare.

Descoperisem la Lizeanu, în zona Obor, un atelier foto care oferea gratis un film în schimbul dezvoltării, tocmai ridicasem niște fotografii făcute în Costinești, mă îndreptam spre tramvaiul 41, când mi-a atras atenția o pereche de sneakersși în vitrina unui magazin de încălțăminte și am intrat. Într-o parte, vânzătoarea, sprijinită într-un genunchi pe capacul unei cutii de carton, ajută o femeie să probeze o pereche de pantofi, așa că m-am întors spre ceea ce mă interesa în vitrină și atunci i-am văzut profilul reflectat în stâlpul de rezistență placat cu oglinzi. Femeia era Angie, am recunoscut-o imediat și în aceeași clipă am remarcat că nu era așezată pe un scaun, stătea într-un scaun. M-am întors cu spatele, am ieșit din magazin și am respirat abia când tramvaiul a plecat din stație. Nu eram pregătit s-o reîntâlnesc și nici ea nu putea fi pregătită s-o reîntâlnesc. Nu așa.

„Ia-mă așa cum sunt, nu mă abandona“, îmi scrisese ea cândva, glumind cu privire la unul dintre capriciile ei. Pe vremea aceea credeam și aveam încredere, abuzam de cuvintele mari ca Malmsteen de note în solourile live, nu eram *convertiți* de viață, eram liberi, eram tineri, eram foreveri. Între timp am pierdut șirul abandonurilor din viața mea, m-am obișnuit cu resemnarea și a fost nevoie de ani și ani să-mi dau seama că nu ea dispăruse, eu am lăsat-o să dispară.

Unde ești, A.? Oare ai pe cine iubi și există cineva care merită să te iubească? Ai pentru ce lupta? Mai cauți frumosul și binele? Mai folosești cuvinte precum „măreție“ și „ardoare“? Te mai face să plângi *Separate Ways*? Îți mai pasă dacă e și da, și nu? *Call me, wherever you are!*

